Tieto on valtaa

UR 15.1-10

1960-luku oli optimismin aikaa. Luultiin, että ihminen kykenee suunnittelemaan täydellisen yhteiskunnan. Ajatukset kuitenkin muuttuivat. Esimerkiksi pääministeri **Mauno Koivisto** kertoi vuoden -79 hallitusneuvottelun yhteydessä, että hän oli kantapään kautta oppinut vierastamaan liian laaja-alaisia suunnitelmia ja "tosi isoja paketteja".

On viisautta tunnustaa inhimillisen järjen rajat. Silti tieto on yhä valtaa, voimaa ja kykyä. Monimutkaistuvassa maailmassa monipuolisen tiedon merkitys vain kasvaa. Kaiken muutoksen ja pintakohinan alla on myös paljon muuttumatonta. Siksi menneisyyden kehityskulut on tunnettava. Jollei tiedä, miten nykypäivään on tultu, käy maailman ymmärtäminen vaikeaksi.

★ ★ ★

Paitsi tieto, niin myös tiedon esilletuonti on valtaa. Olemme jatkuvasti kaikenlaisen manipuloinnin ja vaikuttamisyrityksen kohteena. Viime aikoina on tässä yhteydessä puhuttu paljon gallup-uutisoinnista.

Entinen valtio-opin professorini **Matti Wiberg** latasi täyslaidallisen gallupeja vastaan (HS 5.1.2011).

Wiberg kehottaa kansalaisia avaamaan silmänsä ja näkemään sen gallupien tarkoitushakuisuuden, jolla äänestäjiin vaikutetaan. Mielipidemittaukset ovat täynnä manipulaatiomahdollisuuksia.

Muun uskominen olisi naiivia.

Monet valtiotieteilijät pitävätkin gallupeja suoranaisena uhkana kansanvallalle. Huolimatta siitä, etteivät gallupit useinkaan pohjaudu tieteellisiin tai objektiivisiin tutkimusmenetelmiin, ne ohjaavat kansalaiskeskustelua ja vaikuttavat mielipiteen muodostukseen.

> **”Monimutkaistuvassa maailmassa monipuolisen tiedon merkitys vain kasvaa.”**

Ei ihme, että Euroopan mielipide- ja markkinatutkimusjärjestö (Esomar) tietää kertoa, että 78 maan joukossa peräti 30:ssä mielipidemittausten tekemistä ja raportointia on jotenkin lainsäädännöllisesti rajoitettu.

★ ★ ★

Entäpä sitten nettigallupit? Nuo helposti klikattavat pikakyselyt, joiden tulokset media mielellään isosti esittelee. Epäluotettavia ovat nekin!

Koin tämän juuri itse, kun laitoin kotisivulleni Viikon kysymykseksi "Kumpaa termiä suosit, a) pakkoruotsi vai b) hyötyruotsi?". Sivuilleni tehtiin nopeasti lyhyt ja massiivinen hyökkäys joltain itävaltalaiselta palvelimelta, ja parissa sekunnissa 'pakkoruotsin' käyttöä kannatti 900 vastaajaa.

Turha mainitakaan, että käyttämäni nettisovellus on sellainen, että tavallinen netinkäyttäjä voi vastata kuhunkin kotisivujeni kyselyyn vain kerran. Aina löytyy kuitenkin näitä tekniikat hallitsevia kiivailijoita. Ja jos minun kotisivuni herättävät joissain näin suuria intohimoja, kuinka paljon enemmän kyseiset tyypit vastaavat, pommittivat ja hyökkäävät vaikkapa iltapäivälehtien pikagallupien kimppuun? Niiden totuusarvon voi siis jättää täysin omaan arvoonsa.

★ ★ ★

Nähdään siis hieman itse vaivaa: perehdytään politiikan sisältöihin ja verrataan ehdokkaita. Eikä anneta tarkoitushakuisten gallupien johtaa meitä harhaan.

Ville Niittynen